

З тих пір Прип'ять віднесла в Дніпро багато води, станція пережила всі передбачені долею злети і падіння. Сьогодні на ЧАЕС продовжується вивантаження палива з реактора блоку №1, цілком вивантажене паливо з реакторної установки блоку №3, проводиться демонтаж устаткування, неактуального для подальшого процесу виведення з експлуатації і забезпечення безпеки АЕС.

Про перший пуск залишилася лише пам'ять. І ще працюють на станції ті, хто може розповісти про те, яким він відбувся – перший пуск. Наш сьогоднішній співрозмовник – інженер з ремонту цеху поводження з відпрацьованим ядерним паливом ЧАЕС Віктор Гумін.

Для довідки. На момент аварії Віктор Федорович був старшим майстром з підготовки палива, пізніше – заступником начальника реакторного цеху, провідним інженером з ремонту реакторних установок.

– У Радянському Союзі будь-який пуск значного об'єкта завжди супроводжувався великим шумом, обставлявся урочисто. А що почували ви, пускаючи перший український атомний блок?

– Саме пуск для мене був просто роботою, а роботу я звик виконувати доб-

ре. Тим більше, що робота на реакторі починається не з моменту пуску, а значно раніше. У серпні ми вже завантажували в реактор паливо. Що ж до відчуттів – звичайно, почуття свята, почуття задоволення були.

– У 1986-му, у перші ж післяаварійні дні, блоки ЧАЕС були зупинені. Потім їх знову ввели в експлуатацію. Але про це сьогодні мало говорять. Скажіть, який з пусків був більш хвилюючим – урочистий, 26 вересня 1977 року, чи ті, що відбувалися в 1986-1987 роках, після аварії?

– Важке запитання... Напевно, все-таки післяаварійні. Ми, всі, хто працював на реакторах, розуміли, що вони таке насправді і які наслідки можуть мати будь-які нерегламентні дії при керуванні ними. Це накладало додаткову відповідальність. Але словами ті почуття не передати...

– Якось довелось читати, що оператори американської АЕС, яким випало пускати реактор після аварії, незрівнянної з тією, що відбулася в нас, відчували справжнісінький страх, незручність, непевність перед пуском. У вас теж таке було?

– Так, я теж про це читав... Але, думаю, наші люди просто виховані в ін-

МАЙЖЕ 30 РОКІВ ТОМУ ПЕРША УКРАЇНСЬКА АЕС – ЧОРНОБИЛЬСЬКА – ДАЛА ПЕРШИЙ СТРУМ

шому дусі – ми продовжували вірити в надійність реакторів РБМК. Адже це вже набагато пізніше було визнано, що в реактора були конструктивні недоробки, у тому числі й ті, що привели до аварії. А спочатку всі списали на, кривдно говорити, неграмотність персоналу. Це ми зараз знаємо, що багато чого насправді було не так. Тому, як ви розумієте, сумнівів у тім, що наші реактори можуть працювати безаварійно і їхню експлуатацію варто продовжувати, – не було. Та й, крім того, після аварії ЧАЕС першою вступила на шлях підвищення безпеки, саме в нас у першу чергу упро-

ваджувалися всі системи. Приміром, відбувся інцидент на ЛАЕС – наша станція була зупинена для заміни окремих конструктивних деталей. А їх на кожному реакторі по 2800 штук. А їх ще треба було виготовити... Загалом, після аварії 1986-го підхід до питань безпеки був зовсім інший, і на ЧАЕС впроваджена зовсім інша система безпеки – так що остаточна зупинка у 2000 році була тим більше образливою і болісною. Та що говорити! Повторюся: просто нам не повезло...

Записала Майя РУДЕНКО